

УДК 339.72.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-34-7>

Глебова Д. С.

студентка

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Кифак А. О.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
світового господарства і міжнародних економічних відносин
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова*

Копич Р. І.

*доктор економічних наук, доцент кафедри
міжнародного економічного аналізу і фінансів
Львівського національного університету імені Івана Франка*

Glebova Diana

Student

Odessa I. I. Mechnikov National University

Kyfak Andriy

*PhD in Economics, Associate Professor
of World Economy and International Economic Relations Chair
Odessa I. I. Mechnikov National University*

Kopych Roman

*Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of International Economic Analysis and Finance
Ivan Franko National University of Lviv*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС

Анотація. У науковій статті досліджено підходи авторів до визначення особливостей розвитку інвестиційної діяльності ЄС. Проаналізовано тенденції зміни основних макроекономічних показників Європейського Союзу. Обґрунтовано динаміку зміни кількості проєктів прямих іноземних інвестицій, оголошених в Європі у 2019 р., без урахування впливу пандемії. Оцінено поточний стан та перспективи розвитку міжнародних інвестиційних проєктів в ЄС. Використано загальнонаукові методи: наукової абстракції, аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення. Отримано такі результати: динаміка припливу та відтоку прямих іноземних інвестицій в ЄС свідчить про стійкий загальний позитивний тренд з обережним ставленням іноземних інвесторів до країн ЄС під час кризових шоків світової економіки. Проаналізувавши чисту міжнародну інвестиційну позицію Європейського Союзу, можна зробити висновок, що більшість країн ЄС має негативний показник ЧМП. Негативна величина вказує на те, що іноземні зобов'язання більшості країн ЄС перевищують їхні іноземні активи.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний проєкт, міжнародні інвестиції, Європейський Союз, міжнародна інвестиційна позиція, інвестиційна діяльність.

Вступ та постановка проблеми. В умовах глобалізації економічний розвиток будь-якої країни тісно пов'язаний із підвищенням ефективності інвестиційної діяльності для іноземних інвесторів. Приймаючи інвестиційне рішення про розміщення виробництва в країні, іноземний інвестор спочатку оцінює його потенційний інвестиційний ринок. Визначення ефективності інвестиційної діяльності країни

є одним зі складних завдань, вирішення яких ґрунтується на застосуванні різних підходів, тому тема дослідження тенденцій розвитку інвестиційної діяльності ЄС є надзвичайно актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Під час написання роботи було використано праці таких авторів, як: М. Змієнко, С. Тесля, С. Тульчинська, Н. Фед-

ченко, О. Хрїмлі, Д. Черваньов, А. Череп, Т. Шаповалова, Н. Фесенко та ін. Існує також велика кількість досліджень, що сприяли виявленню впливу різних фінансових та соціально-економічних чинників на розвиток міжнародних економічних позицій країн. Серед них є дослідження А. Кифака [16; 20], І. Ломачинської [17; 18], Т. Родіонової [19–21], С. Якубовського [19–21].

Метою даної роботи є визначення концептуальних засад розвитку інвестиційної діяльності ЄС. Завдання роботи: дослідити приплив прямих іноземних інвестицій в ЄС; обґрунтувати відтік прямих іноземних інвестицій з ЄС; оцінити поточний стан та перспективи розвитку міжнародних інвестиційних проєктів в ЄС.

Результати дослідження. Проблема інвестування є актуальною у більшості країн. Унаслідок режиму санкцій та проведених директив із фінансового моніторингу в ЄС було відрізано частину потенційних ринків із дефіцитом власного капіталу, тому для ЄС постало питання пошуку можливостей розміщення капіталу.

Розглядаючи сучасні теорії інвестицій, можна підсумувати, що вони доволі різноманітні. Ураховуючи сучасні умови та виклики, це посприяло проблемі їх еkleктичного поєднання. Стрімка глобалізація, інтернаціоналізація господарських відносин, а також взаємозалежність економік країн світу утворюють загрозу економічного розвитку, яку повинні вирішити сучасні теоретичні концепції інвестицій [1, с. 78]. За обставин антициклічної політики багато теоретичних питань щодо формування моделей інвестиційної поведінки залишаються майже не вивченими.

Проаналізуємо приплив прямих іноземних інвестицій в ЄС упродовж 1997–2019 рр. (рис. 1). Процес економічної, валютної та інституційної інтеграції в ЄС був ключовим двигуном прямих іноземних інвестицій. Приєднання до ЄС і зони євро, за оцінками, значно збільшило двосторонні потоки ПІІ між членами. До 2008 р. країни ЄС були основними одержувачами глобальних ПІІ. У середньому з 2000 по 2007 р. країни ЄС залучили 43,1% світових прямих іноземних інвестицій, тоді як інші країни з розвинутою економікою залучили 23,8%, а країни з економікою, що розвивається, – 33%. Навпаки, у період 2008–2016 рр. відбувся значний зсув у розподілі прямих іноземних інвестицій на користь країн, що розви-

ваються, і на шкоду ЄС. У цей період ЄС залучав у середньому лише 26,7% світових прямих іноземних інвестицій. Велика рецесія, спровокована фінансовою кризою 2007–2008 рр., негативно вплинула на здатність ЄС залучати ПІІ. Варто відзначити, що впродовж 1997–2019 рр. спостерігаємо зростання припливу іноземних інвестицій в ЄС на 302 038,4 млн дол. США, або на 208,51%. Капіталовкладення виступають сполучною ланкою між сучасною економікою з її проблемами, рішеннями економічних агентів і майбутньою економікою з її ресурсами та можливостями країн ЄС.

Проаналізуємо відтік прямих іноземних інвестицій з ЄС упродовж 1990–2019 рр. (рис. 2).

Так, упродовж досліджуваного періоду спостерігаємо збільшення обсягу відтоку прямих іноземних інвестицій з ЄС на 3623 060,8 млн дол. США, або на 244,40%. Із 2007 р. становище ЄС як джерела прямих іноземних інвестицій у регіоні погіршувалося. Відповідно до загальносвітового тренду, країни ЄС активно інвестують у ринки, що розвиваються. Вивіз ПІІ із зони євро був менш волатильним, аніж вивезення ПІІ з країн ЄС, що не входять до зони євро. Тоді як загальний обсяг вивезення ПІІ із зони євро залишався стабільним у період 2008–2015 рр., у країнах ЄС, що не входять до зони євро, спостерігалось помітне уповільнення. Тенденцію інвестування на користь країн, що розвиваються, можна пояснити кризою суверенного боргу, зростаючою економічною невизначеністю і низьким рівнем економічного зростання, від якого до недавнього часу страждали більшість країн ЄС.

Динаміка припливу та відтоку прямих іноземних інвестицій в ЄС свідчить про стійкий загальний позитивний тренд з обережним ставленням іноземних інвесторів до країн ЄС під час кризових шоків світової економіки. Незважаючи на різкі коливання, слід відзначити прагнення іноземних інвесторів фінансувати реальні виробничі проєкти в країнах ЄС.

Країни ЄС ефективно залучають іноземний капітал, адже володіють низкою чинників, що підтверджують їхню інвестиційну привабливість: вигідне геополітичне розташування, високий рівень природно-ресурсної бази, наявність кваліфікованої робочої сили, місткий споживчий ринок.

У країнах ЄС у середньому менше обмежень на ПІІ, ніж у решті світу. Однак після Великої рецесії ЄС більше не

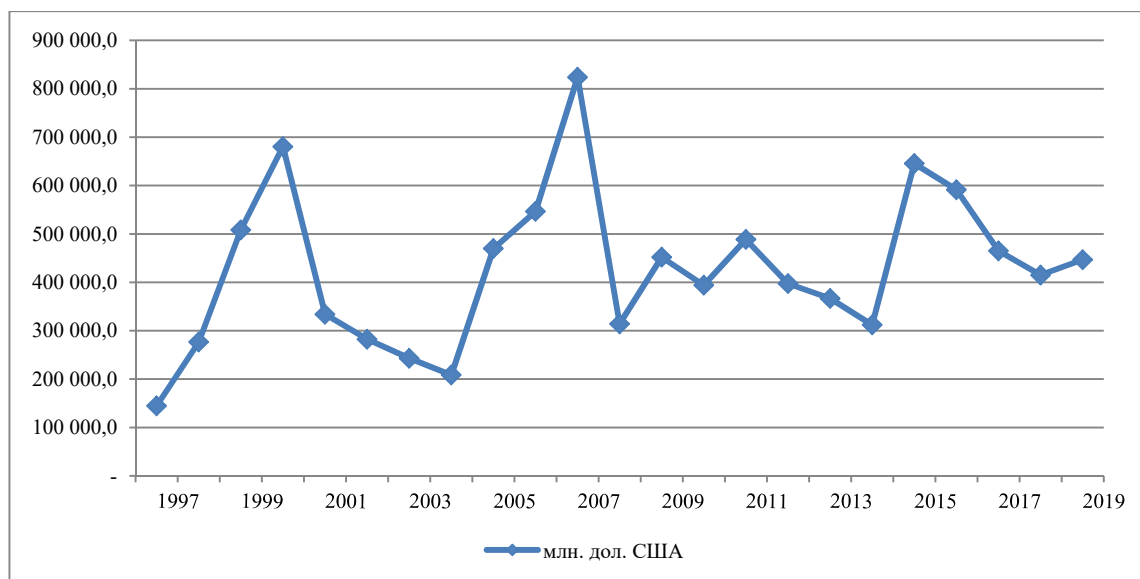

Рис. 1. Приплив прямих іноземних інвестицій в ЄС упродовж 1997–2019 рр. [2]

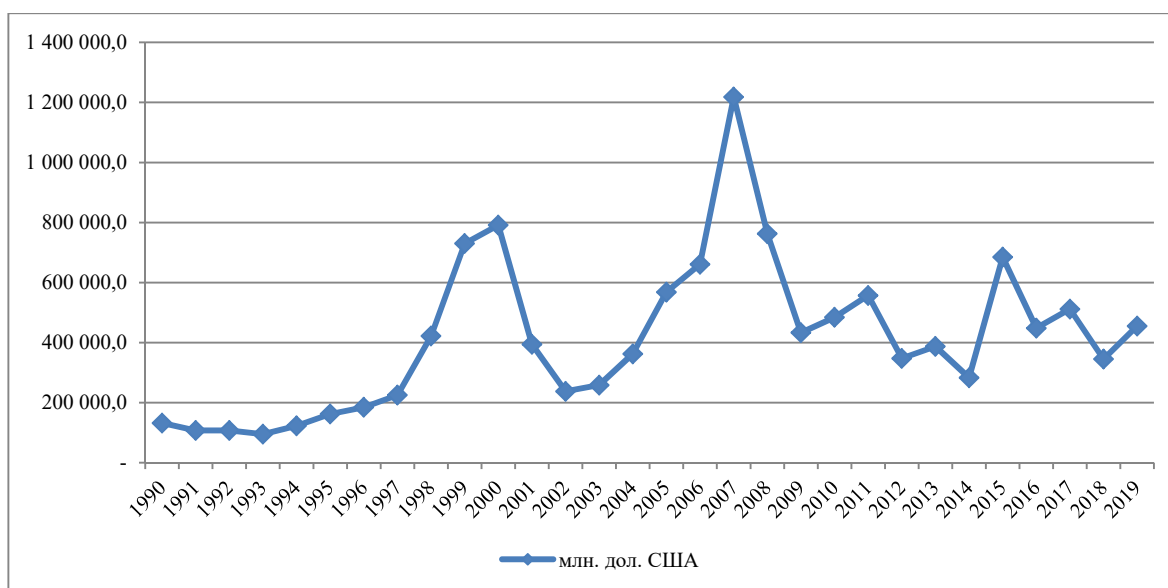

Рис. 2. Відтік прямих іноземних інвестицій з ЄС упродовж 1990–2019 рр. [2]

є основним світовим інвестором та одержувачем прямих іноземних інвестицій, і його частка поступово знижується.

Для більш детального аналізу інвестиційної діяльності ЄС доцільно розглянути та порівняти деякі країни ЄС окремо.

Розглядаючи чисту міжнародну інвестиційну позицію Європейського Союзу (табл. 1), можна зробити висновок, що більшість країн ЄС має негативний показник ЧМП. Негативна величина вказує на те, що іноземні зобов'язання більшості країн ЄС перевищують їхні іноземні активи. Позитивний показник ЧМП мають такі країни: Австрія, Бельгія, Німеччина, Данія, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Фінляндія.

Стосовно інвестиційної діяльності Фінляндія відчуває за прямими інвестиціями профіцит і за портфельними – дефіцит, а Естонія – навпаки. За рахунком інших інвестицій обидві країни більше інвестують за кордон, аніж іноземці в економіку (табл. 2). Розглянувши міжнародну інвестиційну позицію, можна зробити висновок, що Фінляндія в 2014 і 2018 рр. характеризувалася дефіцитом, а середнє значення становило за п'ять років 3,569 млрд дол. США, тоді як в Естонії за весь період, що розглядається, спостерігається дефіцит, який із року в рік скорочується. Середнє значення дефіциту за п'ять років становило 9,31 млрд дол. США. Активи МП Фінляндії представлені переважно ПП (акціонерний капітал), а пасиви – портфельними інвестиціями (боргові цінні папери), тоді як в Естонії активи більшою мірою складаються з інших інвестицій, а пасиви – з ПП (акціонерний капітал).

Розглядаючи фінансовий рахунок Греції, слід зазначити, що тільки за період 2013–2015 рр. країна показала профіцит. Це сталося через падіння припливу портфельних та інших інвестицій у країну, головним чином, у результаті зниження частки у нерезидентів державних облігацій Греції та казначейських векселів, а також депозитних і репо-холдингов у Греції (включаючи рахунок TARGET). Починаючи з 2016 р. Греція повернула статус країни-боржника. Якщо порівнювати Грецію та Португалію, то остання є країною-кредитором. Розглядаючи ЧМП, обидві країни є країнами-боржниками. Також необхідно відзначити сильну схожість динаміки двох

країн за цим показником. У Греції дефіцит трохи вище (317 млн дол. США), ніж у Португалії (240 млн дол. США). Дефіцит збільшується з кожним роком.

Порівнюючи Румунію та Болгарію, по прямих інвестиціях складається негативне сальдо, це означає, що прямі інвестиції за кордон переважають над прямими інвестиціями в Румунію і Болгарію. У Румунії сальдо портфельних інвестицій стабільно від'ємне, тоді як у Болгарії з 2016 р. спостерігаються позитивні тенденції, і в 2017 р. сальдо вперше стало позитивним. Станом на 2019 р. сума пасивів міжнародної інвестиційної позиції Румунії становила 193,4 млрд дол. США, а сума активів резидентів Румунії відносно решти світу – 86,2 млрд дол. США. Таким чином, Румунія виступала чистим позичальником до решти світу. Сальдо становило -107,2 млрд дол. США. Щодо Болгарії, то станом на 2019 р. загальна сума пасивів міжнародної інвестиційної позиції становила 83,9 млрд дол. США. Сума активів у цьому році становила лише 62,3 млрд дол. США. Болгарія, як і Румунія, також є чистим позичальником у решти світу.

Зробивши аналіз балансу ПП Франції (табл. 3), за сальдо даного виду інвестицій можна дійти до висновку, що іноземні вкладення в економіку значно менші, ніж французькі інвестиції за кордон. Мінімальне сальдо спостерігалось в 2019 р. (4 683 млрд дол. США), а максимальне – у 2018 р. – 68 850,5 млрд дол. США. Щотижня 21 зарубіжна компанія вибирає Францію для вкладення нових інвестицій. У Франції знаходиться понад 28 тис компаній з іноземним капіталом, в яких працює 11% від загального числа осіб найманої праці. За обсягом прямих іноземних інвестицій Франція займає десяте місце у світі (ЮНКТАД, 2017 р.). Баланс портфельних інвестицій зводиться з позитивним в усі аналізовані роки, крім 2016 та 2019 рр. Сальдо інших інвестицій зводиться з дефіцитом за винятком 2019 р. У 2019 р. пасиви інших інвестицій зменшилися майже в 1,5 рази, а активи збільшилися на 35% і становили 249 093,3 млрд дол. США. У цілому ж фінансовий рахунок Франції зводиться з дефіцитом за всі розглянуті роки, тобто країна залучила більше інвестицій, аніж інвестувала сама. У 2018 р. дефіцит фінансового рахунку становив -42 133,1 млрд дол. США. Баланс активів прямих іноземних інвестицій Німеччини

Чиста міжнародна інвестиційна позиція країн ЄС [3]

Net IIP	2015	2016	2017	2018	2019
Austria	8,285.1	15,426.3	18,925.2	23,459.3	54,165.8
Belgium	205,232.0	247,241.7	299,072.1	188,457.6	270,759.0
Bulgaria	-30,849.6	-24,548.9	-27,147.6	-23,998.6	-21,435.2
United Kingdom	-717,997.2	-46,773.8	-389,655.1	-410,848.9	-759,779.8
Hungary	-82,358.3	-72,802.5	-82,612.3	-77,726.0	-70,430.1
Germany	1,535,066.8	1,696,806.5	2,205,753.8	2,435,451.3	2,776,971.1
Greece	-261,302.4	-255,911.2	-304,205.1	-304,638.8	-321,188.3
Denmark	91,686.4	157,077.8	195,805.8	226,956.3	268,849.9
Ireland	-537,154.1	-496,861.6	-596,035.0	-677,534.4	-696,265.9
Spain	-1,043,061.6	-1,003,302.9	-1,182,616.7	-1,091,988.3	-1,033,660.8
Italy	-351,491.8	-182,044.2	-160,515.0	-98,192.3	-30,431.0
Cyprus	-29,969.2	-26,703.6	-32,128.8	-30,862.8	-30,612.1
Latvia	-16,487.2	-14,915.4	-17,169.1	-15,499.8	-14,258.1
Lithuania	-17,799.8	-17,533.3	-18,498.8	-15,827.9	-13,233.9
Luxembourg	37,673.7	33,398.7	47,948.4	37,951.2	40,065.3
Malta	8,925.4	5,309.5	8,177.5	8,233.7	8,210.8
Netherlands	367,580.2	457,209.3	529,772.5	636,846.6	819,228.0
Poland	-286,540.3	-274,198.0	-349,683.3	-315,385.5	-297,844.6
Portugal	-232,569.9	-217,020.8	-259,394.8	-248,182.5	-240,324.7
Romania	-93,935.3	-87,378.1	-104,592.1	-102,240.9	-108,305.2
Slovakia	-55,491.3	-57,042.3	-69,208.0	-71,249.9	-69,907.4
Slovenia	-13,182.3	-12,275.5	-12,492.1	-9,978.5	-8,347.8
Finland	3,540.3	12,693.1	3,300.8	-15,806.5	9,759.3
France	-309,405.6	-306,291.4	-554,193.6	-509,141.2	-625,250.9
Croatia	-38,140.4	-35,545.9	-38,419.3	-34,323.0	-30,775.0
Czech Republic	-61,353.7	-50,872.2	-59,798.8	-58,752.6	-51,575.7
Sweden	-26,112.6	-9,168.4	7,679.9	43,462.1	98,111.0
Estonia	-9,036.4	-9,047.4	-9,480.6	-8,778.4	-6,750.0

Таблиця 2

Фінансовий рахунок Фінляндії та Естонії [3]

	Фінляндія	Естонія
Баланс ПІІ	2016 і 2018 рр. – профіцит, макс. значення – 2016 р. (13,5 млрд дол.), мін. значення – 2019 р. (-27,8 млрд дол.), тренд – волатильний	2015 р. – профіцит, макс. значення – 2015 р. (0,14 млрд дол.), мін. значення – 2018 р. (-1,4 млрд дол.), тренд – волатильний
Баланс портфельних інв.	2015-19 рр. – дефіцит, макс. значення – 2014 р. (4,7 млрд дол.), мін. значення – 2015 р. (-18,1 млрд дол.), тренд – спадний	2014-19 рр. – профіцит, макс. значення – 2017 р. (3 млрд дол.), мін. значення – 2019 р. (0,16 млрд дол.), тренд – волатильний
Баланс інших інв.	2016 р. – дефіцит, макс. значення – 2019 р. (28,4 млрд дол.), мін. значення – 2016 р. (-26,6 млрд дол.), тренд – висхідний, волатильний	2016-17 рр. – дефіцит, макс. значення – 2019 р. (1,4 млрд дол.), мін. значення – 2016 р. (-1,8 млрд дол.), тренд – волатильний
Баланс фінансового рахунку	2014-19 рр. – дефіцит, макс. значення – 2019 р. (-3,1 млрд дол.), мін. значення – 2016 р. (-14,6 млрд дол.), тренд – волатильний	2014-19 рр. – профіцит, макс. значення – 2019 р. (1,1 млрд дол.), мін. значення – 2014 р. (0,3 млрд дол.), тренд – волатильний

зводиться у цілому з позитивним результатом, тобто німецькі резиденти більше вкладають коштів у ПІІ за кордон, аніж закордонні у Німеччину. У 2015 р. баланс ПІІ становив 68 433,9 млрд дол. США, а вже в 2016 р. скоротився на 31%. У 2018 р. баланс ПІІ Німеччини впав до 9 524,2 млрд дол. США, а вже в 2019 р. це значення зросло на 85%.

Значне місце у зовнішніх зв'язках Німеччини посідає діяльність на ринку капіталу, причому серед інвестицій

переважають капіталовкладення в економічно розвинуті західноєвропейські країни і США. Головним напрямом німецьких прямих інвестицій може вважатися ЄС. На цей регіон щороку припадає у середньому близько 50% прямих інвестицій. Говорячи вже про портфельні інвестиції, німецька економіка більше інвестувала за кордон, оскільки «активи» перевищують показник «пасивів». Однак із 2017 р. ми бачимо динаміку зменшення балансу портфельних інвестицій. Стосовно інших інвестицій

Фінансовий рахунок Франції та Німеччини [3]

	Франція	Німеччина
Баланс ПІІ	2015-2019 рр. – профіцит, макс. значення – 2018 р. (68,850 млрд дол.), мін. значення – 2019 р. (4,683 млрд дол.), тренд – волатильний	2015-19 рр. – профіцит, макс. значення – 2015 р. (68,433 млрд дол.), мін. значення – 2018 р. (9,524 млрд дол.), тренд – волатильний
Баланс портфельних інв.	2015, 2017-18 рр. – профіцит, макс. значення – 2015 р. (42,635 млрд дол.), мін. значення – 2019 р. (-102,920 млрд дол.), тренд – спадний	2014-19 рр. – профіцит, макс. значення – 2017 р. (234,358 млрд дол.), мін. значення – 2019 р. (105,347 млрд дол.), тренд – спадний
Баланс інших інв.	2016 р. – дефіцит, макс. значення – 2019 р. (58,666 млрд дол.), мін. значення – 2018 р. (-90,550 млрд дол.), тренд – висхідний, волатильний	2016-17 рр. – дефіцит, макс. значення – 2019 р. (1,4 млрд дол.), мін. значення – 2016 р. (-1,8 млрд дол.), тренд – волатильний
Баланс фінансового рахунку	2014-19 рр. – дефіцит, макс. значення – 2015 р. (-9,221 млрд дол.), мін. значення – 2018 р. (-42,133 млрд дол.), тренд – спадний	2017-19 рр. – профіцит, макс. значення – 2018 р. (59,240 млрд дол.), мін. значення – 2015 р. (-50,367 млрд дол.), тренд – висхідний

можна відзначити, що негативне сальдо спостерігається в 2015–2016 рр. У 2017 р. ситуація стабілізувалася, і баланс інших інвестицій становив 32 306,7 млрд дол. США. Таким чином, отримуємо, що баланс фінансового рахунку Німеччини позитивний. Чиста міжнародна інвестиційна позиція Німеччини з 2015 до 2019 року має позитивне значення, інакше кажучи, країна є чистим кредитором по відношенню до решти світу.

На відміну від Німеччини чиста міжнародна інвестиційна позиція Франції за всі аналізовані роки зводиться з негативним показником. У 2017 р. дефіцит сягав -554 млрд дол. США.

У 2020 р. постала проблема розповсюдження коронавірусу, яка є важливим чинником невизначеності для економіки Європейського Союзу. Унаслідок коронавірусного колапсу загальноєвропейська динаміка інвестиційної активності була досить скромною. До того ж це зумовлено посиленням напруженості в міжнародних торговельних відносинах, невизначеністю навколо Брекзита, а також млявими темпами економічного зростання [4, с. 274].

Пандемія коронавірусу, скоріше за все, змінить уявлення про інвестиційну привабливість тих чи інших країн і міст. Зарубіжні інвестори можуть почати віддавати перевагу тим європейським країнам, які були порушені найменшою мірою, наприклад Німеччини, і відмовлятися від інвестицій у найбільш постраждалі країни, до числа яких можна віднести Іспанію, Італію та Великобританію. COVID-19 може докорінно змінити інвестиційні перспективи таких найбільших європейських мегаполісів, як Лондон і Париж, – міст, які здригнулися перед обличчям пандемії і можуть поступово втратити привабливість для інвесторів [5, с. 9].

Європейський Союз виділив суттєві обсяги коштів на підтримку бізнесу в умовах коронакризи. Однак гроші потрібні не лише для того, щоб встояти під час шторму, а й оговтатися від його наслідків. Щоб вдихнути життя в регіональну економіку, що похитнулася, будуть потрібні інвестиції в розвиток інфраструктури, а також своєчасне надання фінансової підтримки підприємцям-початківцям на створення бізнесу і великим міжнародним компаніям – на його розширення [6].

Для цього необхідно вишукувати нові джерела державного і приватного фінансування, поступово послаблюючи залежність від банківського сектору: Європа давно із задрістю споглядає на бурхливий розвиток американського ринку венчурного капіталу. На хвилі змін, можливо, варто задуматися про створення умов для існування поживлення розвитку цього напрямку в Європі. Окрім того, існує ймовірність, що частина заборгованості підприємств малого та середнього бізнесу в короткостроковій перспективі може бути трансформована у власний капітал. Однак для малих фірм доцільним є проведення реструктуризації, викупу з дисконтом або стягнення. Капіталізація як опція використовується для великого бізнесу і фінансових установ. Якщо говорити про бюджетну сферу, то державі необхідно знайти баланс між збільшенням податкового тягаря для фінансування заходів із відновлення економіки й економічного стимулювання, з одного боку, і підтриманням конкурентоспроможності європейських компаній по відношенню до їх азійських і американських конкурентів – з іншого. Якщо взяти за приклад європейський сектор технологій, то можна відзначити, що розвиток цифрової економіки має першорядне значення для підвищення інвестиційної привабливості Європи. За всієї важливості питань оподаткування сектору не можна забувати, що надмірне податкове навантаження або занадто завязе правозастосування можуть негативно впливати на залучення інвесторів.

Висновки. Отже, важливий вплив на ефективність інвестиційної діяльності країни чинять її державна політика щодо залучення іноземних та національних інвестицій, участь країни в системі міжнародних угод та традицій їх дотримання, ступінь та методи втручання держави в економіку тощо. Однак важливими є також геополітичне положення країн ЄС, їхній природно-ресурсний потенціал, чисельність населення та інші чинники.

Значимість прямих іноземних інвестицій значно зросла за останні 16 років. ПІІ зазвичай походять від країн із розвинутою економікою, але після Великої рецесії відбулися дві важливі події: країни, що розвиваються, посилили свої позиції як одержувачі та джерела глобальних ПІІ, тоді як частина прибуваючих та вихідних від ЄС інвестицій поступово скорочується.

Список використаних джерел:

1. Тульчинська С.О., Змієнко М.О. Інвестування як елемент реалізації стратегії розвитку національної економіки. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2011. Вип. 29. С. 77–82.

2. Офіційний сайт ЮНКТАД. URL: <https://unctad.org/en/Pages/DIAE/World%20Investment%20Report/Annex-Tables.aspx> (дата звернення: 18.11.2020).
3. Міжнародний валютний фонд. Статистика платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції. URL: <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52> (дата звернення: 20.11.2020).
4. Dinu E.M. Best practices in incentive compensation from the perspective of value-based management. *The Amfiteatru Economic Journal*. 2012. № 31. P. 273–285.
5. Дослідження інвестиційної привабливості країн Європи. *ТОВ «Ернст енд Янг – оцінка і консультаційні послуги»*. Червень, 2020. 44 с.
6. Sarasvathy S., How great entrepreneurs think. *Inc. Magazine*, 2011. URL: <http://www.inc.com/magazine/20110201/how-great-entrepreneurs-think.html> (дата звернення: 15.11.2020).
7. Бюлетень про поточні тенденції світової економіки / під кер. Л. Григор'єва. 2020. № 53. 19 с.
8. Тесля С. Прямі іноземні інвестиції як економічна категорія, їх суть та класифікація. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. № 19 (3). С. 131–139.
9. Федченко Н.І. Основні критерії визначення інвестиційної привабливості суб'єктів економічних відносин. URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/4305/1/fedchenko.pdf> (дата звернення: 14.11.2020).
10. Хрімлі О.Г. Захист прав інвесторів у сфері господарювання: теоретико-правовий аспект. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 320 с.
11. Черваньов Д.М. Система інноваційного менеджменту: теорія і практика : підручник. Київ : Київський університет, 2012. 1391 с.
12. Череп А.В. Інвестознавство : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2006. 398 с.
13. Шаповалова Т.Ю., Фесенко Н.В. Аналіз сутності деяких категорій інвестиційної діяльності. *Вісник НТУ «ХПИ». Технічний прогрес і ефективність виробництва*. 2011. № 26. С. 156–164.
14. Mocciano A. Bringing Strategy Back into Financial Systems of Performance Measurement: Integrating EVA and PBC. *Business Systems Review*. 2012. Volume 1. Issue 1. P. 85–102.
15. Sharma A.K. Economic Value Added (EVA). Literature Review and Relevant Issues. *International Journal of Economics and Finance*. 2010. № 2. P. 200–220.
16. Кифак А., Якубовський С., Родіонова Т. Foreign Capital Flows as Factors of Economic Growth in Bulgaria, Czech Republic, Hungary and Poland. *Research in World Economy*. 2019. № 4. P. 48–57. DOI: <https://doi.org/10.5430/rwe.v10n4p48> (дата звернення: 19.09.2020).
17. Ломачинська І., Якубовський С., Плещ І. Dynamics of Austrian foreign direct investment and their influence on the national economy. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. № 4 (5). P. 167–174. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-5-167-174>.
18. Ломачинська І.А., Якубовський С.О., Грязнова В.В. North American insurance markets: features and experience for Ukraine. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*. 2019. Т. 24. № 1 (74). P. 12–17.
19. Родіонова Т., Якубовський С., Деркач Т. Impact of foreign investment income on external positions of emerging markets economies. *Journal Transition Studies Review*. 2019. № 26 (1). P. 81–91. DOI: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-1-005>.
20. Якубовський С., Родіонова Т., Кифак А. Inflow of Foreign Capital as a Factor of the Development of Current Accounts of the Eastern European Countries. *Journal Transition Studies Review*. 2019. № 26 (2). P. 3–14. DOI: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-001>.
21. Якубовський С., Родіонова Т., Цвях О. Current State and Prospects for the Development of the North American Free Trade Area. *Actual Problems of International Relations*. 2019. № 1 (142). P. 74–84. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2020.142.1.74-84>.

References:

1. Tulchynska S.O., Zmienko M.O. (2011) Investuvannya yak element realizatsii stratehii rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Investment as an element of the strategy of national economy development]. *Problems of improving the efficiency of infrastructure*, vol. 29, pp. 77–82.
2. The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). Available at: <https://unctad.org/en/Pages/DIAE/World%20Investment%20Report/Annex-Tables.aspx> (accessed 18 November 2020).
3. International Monetary Fund. Balance of payments and International investment position statistics (BOP/IIP) Available at: <https://data.imf.org/?sk=7A51304B-6426-40C0-83DD-CA473CA1FD52> (accessed 20 November 2020).
4. Dinu E.M. (2012) Best practices in incentive compensation from the perspective of value-based management. *The Amfiteatru Economic Journal*, no. 31, pp. 273–285.
5. Study of investment attractiveness of European countries. *Ernst & Young Ltd. – evaluation and consulting services*. June 2020, p. 44.
6. Sarasvathy S., How great entrepreneurs think. *Inc. Magazine*, 2011. URL: <http://www.inc.com/magazine/20110201/how-great-entrepreneurs-think.html> (accessed 15 November 2020).
7. *Bulletin on current trends in the world economy*. Issue prepared by the author's team led by Leonid Grigoriev. February 2020, no. 53, p.19.
8. Tesla S. (2009) [Foreign direct investment as an economic category, their essence and classification]. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, no. 19 (3), pp. 131–139.
9. Fedchenko N.I. [The main criteria for determining the investment attractiveness of the subjects of economic relations]. Available at: <http://dspace.uabs.edu.ua/jsui/bitstream/123456789/4305/1/fedchenko.pdf> (accessed 14 November 2020).
10. Khrimli O.G. (2016) [Protection of investors' rights in the field of management: theoretical and legal aspect]. Kyiv: Yurinkom Inter, p. 320.
11. Chervanev D.M. (2012) [System of innovation management: theory and practice]. Kyiv textbook: Kyiv University Publishing and Printing Center, p. 1391.
12. Cherep A.V. (2006) [Investment Studies]: textbook. Kyiv, Condor, p. 398.
13. Shapovalova T.Y., Fesenko N.V. (2011) [Analysis of the essence of some categories of investment activity]. *Bulletin of the National tech. HPI University: Coll. Science. etc. Topic. issue : Technical progress and production efficiency*. Kharkiv: NTU KhPI, no. 26, pp. 156–164.

14. Mocciano A. (2012) Bringing Strategy Back into Financial Systems of Performance Measurement: Integrating EVA and PBC. *Business Systems Review*. Volume 1, Issue 1, pp. 85–102.
15. Sharma A.K. (2010) Economic Value Added (EVA). Literature Review and Relevant Issues. *International Journal of Economics and Finance*, no. 2, pp. 200–220.
16. Kyfak A. (2019) Foreign Capital Flows as Factors of Economic Growth in Bulgaria, Czech Republic, Hungary and Poland / T. Rodionova, S. Yakubovskiy, A. Kyfak. *Research in World Economy*, no. 4, pp. 48–57. DOI: <https://doi.org/10.5430/rwe.v10n4p48> (accessed 19 September 2020).
17. Lomachynska I., Yakubovskiy S., Plets I. (2018) Dynamics of Austrian foreign direct investment and their influence on the national economy. *Baltic Journal of Economic Studies*, no. 4 (5), pp. 167–174. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-5-167-174>.
18. Lomachynska I. A., Yakubovskiy S. O., Hriaznova V. V. (2019) North American insurance markets: features and experience for Ukraine. *Bulletin of Odessa National University. Economy*. Tom 24, no. 1 (74), pp. 12–17.
19. Rodionova T., Yakubovskiy S., Derkach T. (2019) Impact of foreign investment income on external positions of emerging markets economies. *Journal Transition Studies Review*, no. 26(1), pp. 81–91. DOI: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-1-005>.
20. Yakubovskiy S., Rodionova T., Kyfak A. (2019) Inflow of Foreign Capital as a Factor of the Development of Current Accounts of the Eastern European Countries. *Journal Transition Studies Review*, no. 26 (2), pp. 3–14. DOI: <https://doi.org/10.14665/1614-4007-26-001>.
21. Yakubovskiy S., Rodionova T., Tsviakh O. (2019) Current State and Prospects for the Development of the North American Free Trade Area. *Actual Problems of International Relations*, no. 1 (142), pp. 74–84. DOI: <https://doi.org/10.17721/apmv.2020.142.1.74-84>.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЕС

Аннотация. В статье исследованы подходы авторов к определению особенностей развития инвестиционной деятельности ЕС. Проанализированы тенденции изменения основных макроэкономических показателей Европейского Союза. Обоснована динамика изменения количества проектов прямых иностранных инвестиций, объявленных в Европе в 2019 г., без учета влияния пандемии. Оценены текущее состояние и перспективы развития международных инвестиционных проектов в ЕС. Используются общенаучные методы: научной абстракции, анализа и синтеза, систематизации и обобщения. Получены следующие результаты: динамика притока и оттока прямых иностранных инвестиций в ЕС свидетельствует об устойчивом общем положительном тренде с осторожным отношением иностранных инвесторов к странам ЕС во время кризисных шоков мировой экономики. Проанализировав чистую международную инвестиционную позицию Европейского Союза, можно сделать вывод, что большинство стран ЕС имеет отрицательный показатель ЧМИП. Отрицательная величина указывает на то, что иностранные обязательства в большинстве стран ЕС превышают их иностранные активы.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционный проект, международные инвестиции, Европейский Союз, международная инвестиционная позиция, инвестиционная деятельность.

EU INVESTMENT DEVELOPMENT TRENDS

Summary. The article explores the authors' approaches to determining EU investment activities development features. The tendencies of changes in the main macroeconomic indicators of the European Union are analyzed. The dynamics of changes in the number of foreign direct investment projects announced in Europe in 2019, without taking into account the impact of the pandemic, is justified. The current state and prospects of development of international investment projects in the EU are evaluated. General scientific methods are used: scientific abstraction, method of analysis and synthesis, systematization and generalization. The purpose of the scientific article is to determine the conceptual foundations for the development of the EU investment activities. Objectives of the work are: to study the inflow of foreign direct investment into the EU; justify the outflow of foreign direct investment from the EU; assess the current state and prospects for the development of international investment projects in the EU. The following results are obtained: the dynamics of the inflow and outflow of foreign direct investment in the EU testifies to a stable general positive trend, with a cautious attitude of foreign investors towards the EU countries during the crisis shocks of the world economy. FDI usually emanates from advanced economies, but there have been two important developments since the Great Recession: developing countries have strengthened their position as a recipient and source of global FDI, while the proportion of EU inward and outward investment is gradually declining. After analyzing the net international investment position of the European Union, it can be concluded that most EU countries have a negative NIIP. A negative value indicates that foreign liabilities in most EU countries exceed their foreign assets. An important influence on the efficiency of the country's investment activity is exerted by its state policy to attract foreign and national investments, the country's participation in the system of international agreements, the geopolitical position of countries, their natural resource potential, population size and other factors.

Key words: investments, investment project, international investments, European Union, international investment position, investment activities.